

Kindbegeleidings- protocol

Hoofdstuk 1: Voorwaarden voor goede begeleiding	4
1.1 Doel en voorwaarden voor een goede begeleiding van een kind	4
1.2 Middelen en faciliteiten	5
1.3 De relatie met samenwerkingsverband Stromenland	5
Hoofdstuk 2: Structuur rondom begeleiding	6
2.1 Basisbegeleiding	6
2.1.1 De beginsituatie	6
2.1.2 Aanmeldings- en intakegesprekken	6
2.1.3 Evaluatie = startsituatie	6
2.1.4 Verschillende niveaus	7
2.1.5 Portfolio	7
2.1.6 Korte gesprekjes met kinderen	7
2.1.7 Zorgkind of begeleiding van een kind	7
2.1.8 Stagnatie of versnelling in de ontwikkeling	8
2.1.9 Extra begeleiding	8
2.1.10 Verlengde instructie en pre-teaching	8
2.1.11 Auditieve training	8
2.1.12 Schrijfdans	9
2.1.13 Leesgroepjes	9
2.1.14 Connect-lezen	9
2.1.15 Ralfi	9
2.1.16 Dyslexie	9
2.1.17 Geautomatiseerd rekenen	10
2.1.18 Dyscalculie	10
2.1.19 Hoogbegaafdheid/Unit wit	10
2.1.20 Sociale vaardigheidstraining (sova-training)	11
2.1.21 Pestprotocol	11
2.1.22 Leren plannen dag- en weektaak	11
2.1.23 Sociaal-emotionele problemen	11
2.1.24 Gedragsproblemen	12
2.1.25 Extern onderzoek	12
2.2 Breedtebegeleiding	13
2.2.1 Schoolarts	13
2.2.2 Logopedie	13
2.2.3 Fysiotherapie	13
2.2.4 Ergotherapie	14
2.2.5 Sociaal wijkteam	14
2.2.6 Jeugdhulpverlening	14
2.2.7 Multidisciplinair overleg (MDO)	15
2.2.8 Kind in Beeld: expertisecentrum voor zorg en onderwijs	15
2.2.9 GGZ: Geestelijke Gezondheids Zorg	15
2.2.10 Bureau Jeugdzorg/SWT/Veilig Huis	15
2.2.11 Kopklas	15
2.2.12 School's cool	16
2.3 Dieptebegeleiding	16
2.3.1 Ondersteuningsplatform/Stromenland	16
Bijlage 1: Onze visie op begeleiding	18

Hoofdstuk 1: Voorwaarden voor goede begeleiding

In de bijlage treft onze visie op goede begeleiding aan.

1.1 Doel en voorwaarden voor een goede begeleiding van een kind

Vanuit de visie van Het Talent krijgt elk kind de begeleiding die aansluit bij de behoeften van dit kind. In dit plan geven wij u inzicht hoe de begeleiding ingezet wordt voor alle kinderen en wordt uitgelegd hoe de begeleiding eruit kan zien, wanneer blijkt dat een kind nog extra begeleiding nodig heeft. We maken daarbij een onderscheid tussen basis-, breedte- en dieptebegeleiding.

Kennis en professionaliteit

Van iedere mentor van Het Talent wordt verwacht dat men kennis en inzicht heeft in de ontwikkeling van kinderen. Daarnaast heeft de mentor inzicht in de doorgaande speelleerstoflijnen. Op basis van deze kwaliteiten gaat een mentor een relatie aan met kinderen. Uitgangspunt hierbij is dat kinderen een belangrijke informatiebron zijn. Eén van de middelen die wij hierbij gebruiken zijn de portfoliogesprekken. Deze vinden drie keer per jaar plaats, waarbij het eerste portfoliogesprek altijd gaat over het welbevinden van het kind.

Op het gebied van de begeleiding zit de kracht van Het Talent in teamfunctioneren binnen de unit. Dit team bestaat uit: mentoren, unitregisseur, inclusiepedagoog, schoolpedagoog/gedragsdeskundige en schoolbegeleidingsdienst. Het zijn juist de diverse kwaliteiten, professionaliteit en specialismen van deze mensen, die ervoor zorgen dat bijzonderheden van de kinderen in een vroeg stadium worden gesignaleerd. Hierdoor gaan we snel tot handelen over.

Het signaleren vindt plaats tijdens het gesprek met ouders, de kindunitbesprekingen en het unitoverleg. Dit zijn de formele momenten, maar eigenlijk signaleren wij de hele dag.

Hoe signaleer je?

Mentoren kunnen observeren, signaleren en eenvoudig diagnostisch onderzoek verrichten. Van daaruit kunnen zij zelf een kind op de juiste leerlijn plaatsen en indien nodig een actieplan opstellen. Daarvan is sprake als een kind op een eenvoudige of snelle leerlijn zit. Daarnaast geldt dit ook voor een kind, dat zit op een gemiddelde leerlijn, maar een specifiek gedrags- of leerprobleem heeft. Dit wordt altijd intern besproken. De mentor is bekend met de systematiek van evaluatie is startsituatie en de analyse daarvan (kinderen worden vooruit getoetst).

Organisatie ontwikkeling

De school heeft in het kader van de ontwikkeling van de begeleiding van kinderen een structuur opgezet. Deze structuur kent de volgende opzet:

- Er wordt duidelijk gemaakt op welke leerstoflijn het kind zich bevindt. De vooruittoetsing wordt vastgelegd en gekoppeld aan de leerarrangementen.
- Tijdens iedere kindunitbesprekingen wordt per kind de ontwikkeling digitaal vastgelegd. Hierin zijn ook alle acties opgenomen. Dit is enkel voor intern gebruik. De unitregisseurs controleren of alle acties, die op een lijst staan, worden uitgevoerd.
- Dit alles is digitaal opgeslagen, waar iedere mentor zowel op school als thuis bij kan komen. Daar is ook een map 'Welzijn' te vinden. Daarin staat per unit de verslagen van de schoolpedagoog/gedragsdeskundigen of andere (externe) deskundigen. De verslagen die worden gemaakt n.a.v. het ontwikkelgesprek worden hier ook opgeslagen.
- Het papieren dossier en de digitale gegevens vormen samen het hele dossier van uw kind. Deze gegevens zijn voor ouders in te zien. De gegevens zijn allemaal beveiligd opgeborgen, omdat Het Talent de privacy van de kinderen wil waarborgen. Ouders kunnen aan de mentoren aangeven wanneer ze het dossier in willen zien, dan zorgen de mentoren ervoor dat het klaar ligt ter inzage.

1.2 Middelen en faciliteiten

Op Het Talent maakt het begeleidingsproces onderdeel uit van de visie van de school en is derhalve in alle facetten ingebed in de organisatie.

Voor Het Talent betekent dat:

- Er is een directeur in de persoon van schoolleider benoemd.
- Er is een schoolpedagoog/gedragsdeskundige benoemd.
- Er wordt externe hulp ingeschakeld/ingehuurd t.b.v. de begeleiding van een kind.
- Er is per unit een unitregisseur beschikbaar gericht op de ontwikkeling van kinderen.
- Er is een inclusieedagoog werkzaam op school vanuit de jeugdhulp.
- Er zijn voldoende leer- en hulpmiddelen zijn die bij de begeleiding kunnen worden ingezet.
- De orthotheek is voldoende geoutilleerd.
- Jaarlijks worden er professionaliseringstrajecten uitgevoerd door mentoren, unitregisseur, schoolpedagoog/gedragsdeskundige en directie.
- Het onderwijsaanbod in de vorm van speelleerstoflijnen wordt regelmatig aangepast aan de nieuwste inzichten op het gebied van onderwijs.
- Kinderen die naar het voortgezet onderwijs gaan worden gevolgd in hun cognitieve en sociaal-emotionele ontwikkeling.

1.3 De relatie met samenwerkingsverband Stromenland

Het Talent maakt deel uit van het samenwerkingsverband Stromenland, Nijmegen.

Vanuit Stromenland bestaat er een zorgstructuur voor het stadsdeel Noord. Binnen deze zorgstructuur wordt als leidraad gehanteerd de notitie: Kansen voor Kinderen. Dit is een geheel nieuw stadsdeel, hierbinnen zoeken wij samenwerking met de overige zeven (speciaal) basisscholen. Op het Talent is gesitueerd:

- Een multidisciplinair team (MDO)
Wie maken deel uit van het MDO?:
  - o Directeur (voorzitter)
  - o Gedragsdeskundige/Schoolpedagoog
  - o Unitregisseur
  - o Mentor
  - o Onderwijsondersteuner samenwerkingsverband
  - o Jeugdhulpverlener
  - o Ouders
  - o Eventueel andere betrokken professionals

In de wijk is gesitueerd:

- Een Sociaal wijkteam

Hoofdstuk 2: Structuur rondom begeleiding

2.1 Basisbegeleiding

Basisbegeleiding is de begeleiding die de school zelf in en om de groepen en binnen de eigen organisatie biedt aan alle kinderen.

2.1.1 De beginsituatie

Het gehele onderwijsproces begint bij de geboorte van een kind. Het kind heeft thuis in de eigen omgeving al veel meegekregen en het kind heeft al veel geleerd op de peuterspeelzaal of bij de voorschoolse opvang. Met deze hele voorschoolse periode wordt rekening gehouden en dient als uitgangspunt voor het onderwijsaanbod aan het desbetreffende kind. Voordat het kind daadwerkelijk op school komt is er een uitgebreide aanmeldingsprocedure en zijn er veel gesprekken met de ouders van het kind. Dit aangezien de ouders op dat moment de beste kenners van hun kind zijn en weten hoe het kind zich tot dan toe heeft ontwikkeld en waar het behoefte aan heeft wat betreft het onderwijs/de begeleiding.

2.1.2 Aanmeldings- en intakegesprekken

Voorafgaand aan de eerste kennismaking krijgen de ouders een beginkenmerkenlijst (gevalideerde lijst van het ITS, Instituut voor Toegepaste Sociale wetenschappen) mee naar huis met de vraag deze zorgvuldig in te vullen. Ouders zijn op dit moment de beste kind-kenners en kunnen zich goed uitspreken over de ontwikkeling van hun kind tot dan toe. Hiermee wordt het partnerschap met ouders gestart. De peuterspeelzaal of het kinderdagverblijf krijgt ook een beginkenmerkenlijst. Twee maanden voordat het kind op school komt hebben de ouders een aanmeldingsgesprek met de directeur of unitregisseur van de school. Tijdens dit gesprek worden de lijsten doorgenomen, alsmede de informatie van externe instanties. Daar waar bijzonderheden zich aandienen, wordt de benodigde begeleiding alvast in gang gezet. Hierna wordt de plaats van het kind binnen de school bepaald, zodat aan de behoefte van het kind zoveel mogelijk tegemoet gekomen kan worden. Daarna volgt een voortgangsgesprek met de mentor en de pedagogisch medewerker van de peuterspeelzaal/kinderdagverblijf voor de kinderen die van kindcentrum Goudwinde afkomen. Voor de kinderen die van een andere peuterspeelzaal/kinderdagverblijf of basisschool komen hebben ouders een intakegesprek met alleen de mentor. In dit gesprek wordt er gevraagd naar algemene informatie van het kind, maar ook naar informatie afkomstig van externen zoals: medische gegevens, gegevens van de peuterspeelzaal of kinderdagverblijf, informatie van het consultatiebureau, maatschappelijk werk. Ook wordt er gevraagd naar informatie over bijzondere omstandigheden. Zo beschikt de school over de meest recente informatie van het kind. Aan de hand van deze informatie bepaalt de mentor wat de startsituatie van het kind is en dienen deze beginkenmerken als uitgangspunt voor de onderwijsactiviteiten. Als het kind ongeveer drie maanden op school is, vult de mentor eveneens de beginkenmerkenlijst in. Daarop volgt een oudergesprek en wordt de lijst van de mentor vergeleken met de lijst van de ouders. Er wordt dan gekeken welke gevolgen dit heeft voor het activiteitenplan en de aandachtspunten m.b.t. het onderwijsaanbod worden vastgesteld voor de komende periode. Samengevat dient de vaststelling van de beginsituatie ervoor om te kijken waar het kind zich bevindt m.b.t. de eigen ontwikkeling en welke behoeften een kind heeft t.a.v. het onderwijs. Vervolgens wordt er ook gekeken of de school kan voldoen aan deze behoefte en zo ja, in welke spel het kind geplaatst zal worden.

2.1.3 Evaluatie = startsituatie

Bij binnenkomst start het kind, op basis van de beginkenmerken, in bepaalde leerstoflijnen binnen de verschillende ontwikkelingsgebieden. De leerarrangementen voor een speelleerstoflijn worden voor zes tot acht weken vooruit gemaakt. Iedere periode wordt gekeken naar het niveau van het kind of het nog in de juiste speelleerstoflijn zit. Vier keer per jaar komen alle mentoren en unitregisseur van een unit bij elkaar en volgt er een kind-unit-

bespreking. Elk kind wordt besproken. Tijdens deze kind-unit-bespreking worden voor een aantal kinderen, waar meer begeleiding voor nodig is, hulpvragen opgesteld en deze kinderen worden apart besproken met de schoolpedagoog/gedragsdeskundige, de onderwijsondersteuner van het samenwerkingsverband en/of de jeugdhulpmedewerker. Aangezien het kind met meerdere mentoren te maken heeft, wordt er met meerdere mentoren bekeken of het kind nog in de juiste speelleerstoflijn zit. Om dit goed te kunnen beoordelen wordt er gewerkt aan de hand van de evaluatie = startsituatie. Deze evaluatie = startsituatie kan bestaan uit evaluatieactiviteiten óf normactiviteiten (activiteiten geformuleerd door bijvoorbeeld Cito, Struisma, PI). Deze activiteiten worden vóóraf afgenomen en niet achteraf als de kinderen de stof al hebben gehad. De evaluatie = startsituatie geeft aan op welke manier het kind verder gaat met de stof. Heeft het kind een score van boven de 80% (meer dan 80% goed) dan gaat het kind door op de gemiddelde leerlijn. Dit betekent dat de leerstof op dezelfde manier wordt aangeboden aan het kind als voor de evaluatieactiviteit. Scoort een kind echter tussen de 60% en de 80% dan zal er sprake zijn van een eenvoudige leerlijn of lager dan zit het kind niet in de juiste speelleerstoflijn en zal dit aangepast worden.

2.1.4 Verschillende niveaus

Er is sprake van een eenvoudige, gemiddelde of snelle leerlijn. De kinderen worden respectievelijk ingedeeld op een eenvoudige, gemiddelde of snellere leerlijn per ontwikkelingsgebied. Deze leerlijn zegt iets over het tempo, het aanbod of de aanpak die een kind nodig heeft. Kinderen kunnen voor verschillende ontwikkelingsgebieden op verschillende leerlijnen zitten. Het is wel de bedoeling een kind zoveel mogelijk bij een groep aan te laten sluiten en in uitzondering op een individuele leerlijn (en later ontwikkelingsperspectief) te plaatsen.

2.1.5 Portfolio

Het Talent werkt met een portfolio. Dit is een doelgerichte verzameling van werk en de reflecties daarover, gedurende een bepaalde tijdperiode. Het portfolio is door een kind zelf samengesteld en geeft een beeld van de persoonlijke ontwikkeling per ontwikkelingsgebied. Ook wordt door het maken van het portfolio het zelfvertrouwen, zelfverantwoordelijkheid, initiatief en motivatie bevorderd. Drie keer per jaar wordt er een portfoliogesprek gehouden tussen kind en de mentor, waarbij het portfolio een duidelijke richtlijn is bij het voeren van het gesprek. Op deze manier evalueert Het Talent o.a. de ontwikkeling en prestaties van het kind.

2.1.6 Korte gesprekjes met kinderen

Wanneer er iets aan de hand is met een kind (bijvoorbeeld een kind zit niet lekker in zijn/haar vel en/of zit ergens mee) worden er gesprekjes tussen kind en mentor gehouden. Ook spreekt de mentor met de ouders. Mocht het niet tot het gewenste resultaat leiden, dan kan de mentor of de unitregisseur besluiten dat het kind en/of ouders in aanmerking komt/komen voor een gesprek met de schoolpedagoog/gedragsdeskundige of de jeugdhulpverlener.

Dit kan naar aanleiding van de kind-unit-besprekingen of na overleg met de ouders en/of schoolpedagoog/gedragsdeskundige. De schoolpedagoog/gedragsdeskundige heeft vervolgens korte, oplossingsgerichte gesprekjes met het kind. Afhankelijk van de vraag bepaalt de schoolpedagoog/gedragsdeskundige hoeveel contact met het kind nodig is (bijvoorbeeld twee of meer gesprekken), met als doel om samen een antwoord te vinden op de hulpvraag van het kind. Waar nodig worden naar aanleiding van deze contacten ook oudergesprekken gevoerd. De schoolpedagoog/gedragsdeskundige en/of jeugdhulpverlener is ook aanwezig bij de kind-unit-besprekingen vanwege hun expertise.

2.1.7 Zorgkind of begeleiding van een kind

Elk kind is uniek en elk kind leert op zijn eigen manier. Wanneer er gesproken wordt over een 'zorgkind' wordt gesuggereerd dat het kind een kind is met een probleem. Het Talent hanteert de naam 'zorgkind' liever niet. Hetzelfde geldt eigenlijk ook voor de naam 'zorgsysteem'. De traditionele definitie gaat sterk uit van de probleemsituatie, het afwijken van het 'normale' ontwikkelingspatroon. Het Talent heeft een ander vertrekpunt. Bij het Talent worden

verschillende beginkenmerken, behoeften en mogelijkheden bij kinderen juist als uitgangspunt genomen. In deze opvattingen heeft elk kind een individuele vraag naar een passend aanbod. Er is dan geen zinvol onderscheid meer te maken tussen 'normaal' onderwijs en 'speciale' zorg. I.p.v. te spreken over 'zorgkind' spreken wij over 'de begeleiding van een kind'. Dit geldt voor elk kind; voor elk kind moet je zorg hebben. Daar omheen is de hele structuur opgebouwd.

2.1.8 Stagnatie of versnelling in de ontwikkeling

Vier keer per jaar wordt er een kind-unit-bespreking gehouden met alle mentoren en unitregisseur van de betreffende unit, schoolpedagoog/gedragsdeskundige en/of de jeugdhulpverlener en/of de onderwijsondersteuner van het samenwerkingsverband. Per kind wordt er gekeken hoe het zich ontwikkeld heeft t.o.v. zichzelf en of het kind nog op de juiste leerlijn zit. Zo nodig wordt dit aangepast. Daar waar er sprake is van stilstand, achteruitgang of (onverwachte) vooruitgang in de ontwikkeling van het kind t.o.v. zichzelf op basis van observatie en vastgestelde resultaten, is reden om in actie te komen. Het is dan de taak van de mentor én van het team om nader te onderzoeken waar dit aan ligt en hoe dit opgelost kan worden. Er volgt een intern onderzoek. Indien nodig wordt er gebruik gemaakt van aanvullende diagnostiek. Dit alles gebeurt in overleg met de ouders. Aan de hand van de verzamelde gegevens wordt er een plan van aanpak opgesteld. Hiervoor zijn op school documenten als groepshandelingsplannen en individuele handelingsplannen aanwezig. Als er na het intern onderzoek geen effect is opgetreden, wordt er hulp van buitenaf ingeschakeld. De school zoekt daarvoor, in overleg met ouders, naar de juiste persoon of externe instantie.

2.1.9 Extra begeleiding

Een kind, waarbij het leren minder vanzelfsprekend gaat, krijgt op Het Talent meer aandacht in de vorm van extra begeleiding. Tijdens deze vorm van begeleiding wordt door middel van gerichte hulp, extra aandacht gegeven aan de kwaliteiten van het kind. Kinderen met een planningsprobleem krijgen extra aandacht op het gebied van plannen, bijvoorbeeld, een dagtaak en kinderen met een leesprobleem, krijgen extra aandacht op het gebied van technisch lezen (en spelling). In overleg met de externe begeleiding worden er aanpassingen gedaan in het aanbod of verwerking van oefenstof. Vroegtijdig signaleren in combinatie met hulp kunnen ervoor zorgen dat de motivatie en het zelfvertrouwen behouden blijven of weer hersteld worden. Wanneer tijdens de kind-unit-besprekingen naar voren is gekomen dat uw kind gebaat is bij extra hulp, wordt door de unitregisseur, in overleg met de mentor, actie ondernomen. Deze acties worden besproken met de ouders.

Hieronder beschrijven we welke vormen van begeleiding we kennen:

2.1.10 Verlengde instructie en pre-teaching

Wanneer een kind na de reguliere instructie van een onderwijsgebied de opdracht/strategie niet begrijpt, kan er gebruik worden gemaakt van de verlengde instructie. De kinderen kunnen zelf aangeven of zij verder willen oefenen, omdat zij iets nog niet helemaal begrijpen, maar de mentor kan ook aangeven dat een kind de verlengde instructie nodig heeft. De verlengde instructie komt zowel in een kleine groep voor als op individueel niveau. Tijdens de verlengde instructie gaat de mentor dieper op de opdracht in en gaat eventueel een paar stappen in de instructie terug. De mentor zorgt voor de interactie tussen kinderen onderling en maakt gebruik van zoveel mogelijk visueel materiaal, zoals het digibord, om op deze manier de betrokkenheid van de kinderen te vergroten. De meeste kinderen die verlengde instructie hebben meer moeite met de oefenstof wanneer opdrachten of instructies abstracter worden. Bij deze kinderen wordt er langer op concreet niveau gewerkt, zodat ze op deze manier aansluiting blijven houden.

2.1.11 Auditieve training

Auditieve training wordt als extra ondersteuning gegeven voor kinderen vanaf spel 11/12 die uitvallen op de auditieve voorwaarden. Deze voorwaarden zijn nodig om te kunnen starten met lezen. Ook wordt deze training aangeboden voor kinderen van 6 jaar die gezien hun leeftijd

zouden moeten beginnen met lezen. Rond maart – april, of november voor de kinderen die in januari starten met lezen, worden de kinderen van spil 12 getoetst op de auditieve voorwaarden. Wanneer een kind moeite heeft met deze toets of opvallendheden laat zien, wordt er in samenspraak met de mentor en de ouders van het kind beslist of het kind in aanmerking komt voor de auditieve training. Een mentor organiseert de auditieve training voor de hele school. Vervolgens zullen de kinderen onder leiding van de mentor allerlei auditieve oefeningen doen zoals: letters kleien, auditieve oefeningen (analyse –synthese)/ woordjes hakken en plakken, rijmen en auditieve spelletjes.

2.1.12 Schrijfdans

Deze vorm van begeleiding is bestemd voor kinderen van spil 9 t/m 14, die moeite hebben met de grof motorische bewegingen. Schrijfdans is bewegen op muziek op grote en kleinere schrijffoppervlakken. De kinderen kunnen zich een innerlijk bewegingsbeeld vormen, waardoor het mogelijk wordt gemaakt om op den duur een 'vlot, vloeiend en veerkrachtig' handschrift te produceren. Dit gebeurt met behulp van muziek, rijmpjes, spelletjes en fantasietekeningen en door het combineren van grof-motorische en fijn-motorische bewegingen in de lucht en op papier. Wanneer tijdens de kind-unit-besprekingen naar voren is gekomen dat een kind in aanmerking komt voor schrijfdans, kan het hiervoor aangemeld worden via de unitregisseur. Schrijfdans wordt meestal unit-overstijgend georganiseerd.

2.1.13 Leesgroepjes

Het Talent werkt met leesgroepjes. Dit programma is gericht op kinderen die moeite hebben met lezen. Kinderen blijven net zo lang in een leesgroepje tot een bepaald niveau is bereikt en afhankelijk van het leesprobleem wordt er gekozen voor een passende methodiek, die u hieronder kunt vinden. Het Talent wil het belang van het thuis lezen met uw kind(eren) benadrukken, hierdoor kunnen de ouders bijdragen aan de ontwikkeling van de kind(eren) op het gebied van leesvaardigheid.

2.1.14 Connect-lezen

Connect-lezen is een interventieprogramma voor zwakke lezers. Het totale Connect-programma bestaat uit drie afzonderlijke delen, namelijk: 'Connect Klanken en Letters', 'Connect Woordherkenning' en 'Connect Vloeiend Lezen'. Binnen Connect-lezen wordt op zeer directe wijze een verbinding gelegd tussen schrijven en lezen. Connect-lezen is een programma voor kinderen die de basis- leesvaardigheid beheersen, maar niet tot het automatiseren komen. De leerling heeft dan te veel aandacht nodig voor het technisch lezen van de tekst en komt niet meer of onvoldoende toe aan het begrijpen van de tekst. Tijdens het werken met Connect-lezen maken de kinderen leeskilometers waardoor zij vloeiender gaan lezen. Ter bevordering van dit vloeiend lezen wordt gebruik gemaakt van herhaald lezen. Binnen een Connect-sessie wordt een tekst meerdere malen gelezen.

2.1.15 Ralfi

Als kinderen in de bovenbouw zitten en voor een bepaalde tijd Connect-lezen hebben gehad en er nog te weinig vooruitgang is (vanaf de bovenbouw), wordt er gestart met Ralfi-lezen. Ralfi is een programma voor kinderen die het lezen grotendeels beheersen, maar langdurig te traag blijven lezen. Ralfi is gericht op het verhogen van het leesniveau en vloeiend lezen. Er wordt gewerkt met teksten die aansluiten bij de leeftijd van de kinderen. Tijdens Ralfi-lezen staat de betekenis en de beleving van het lezen centraal. Daarom is het essentieel dat de kinderen de teksten goed begrijpen. Herhaald en ondersteund lezen geeft goede uitgangspunten voor een positieve ontwikkeling m.b.t. de woordenschat.

2.1.16 Dyslexie

Vermoedens van dyslexie worden aangegeven tijdens de kind-unit-besprekingen en/of de ouders geven dit zelf aan. Soms is er al een verwachting vanuit de beginkenmerken (bijvoorbeeld dyslexie in de familie). Er worden handelingsplannen opgesteld op het gebied van lezen en spelling. De unitregisseur en de mentor van het kind houden het kind in de gaten door

middel van toetsen en observaties tijdens het werken. Wanneer het kind gedurende langere tijd geen of nauwelijks vooruitgang laat zien bij de toetsing en hardnekkige problemen heeft op het gebied van technisch lezen en/of spelling wordt hij/zij aangemeld bij de poortwachter dyslexie. Als de aanvraag wordt goedgekeurd voor dyslexieonderzoek, kan deze vervolgens naar een specialist, bijvoorbeeld het Orthopedagogenmaatschap Nijmegen (OPM) voor verdere diagnostiek. Wanneer uit dit onderzoek blijkt dat het kind inderdaad dyslectisch is en er een dyslexieverklaring is dan stelt het OPM een plan van aanpak op. Dit wordt ook besproken met de mentor en de ouders en eventueel de unitregisseur. De mentor is verder betrokken bij de evaluatie van het plan. De kinderen die in aanmerking komen voor vergoede zorg kunnen op school begeleid worden door een orthopedagoog van het OPM. Deze behandeling vindt één keer per week plaats (na schooltijd). Eens in de drie maanden wordt de behandeling geëvalueerd met de ouders, orthopedagoog, mentor en/of unitregisseur. Er wordt bekeken of er vooruitgang is geboekt en het behandelplan wordt bijgesteld. Naast het OPM zijn er meerdere zorgaanbieders die dyslexie-gecertificeerd zijn. Het Talent adviseert veelal het OPM vanuit eerdere ervaringen en wisselwerking school-ouders-zorgaanbieder. Het Talent hanteert een protocol voor dyslexie. Dit is terug te vinden op de website van de school.

2.1.17 Geautomatiseerd rekenen

Geautomatiseerd rekenen is het vlot kunnen zeggen van het antwoord op een som, zonder nadenktijd. Het gaat hierbij vooral om de erbij en eraf sommen t/m tien en twintig en de tafels van vermenigvuldigen. Welke tafels de kinderen zouden moeten kunnen is per spelniveau uitgewerkt. Het is voor kinderen belangrijk om de sommen vlot te automatiseren, omdat zij dit nodig hebben bij het maken van complexere rekensommen. Vandaar dat op Het Talent is afgesproken dat er extra aandacht is voor het automatiseren van rekenen. Het automatiseren is geïntegreerd in de dag- of weettaak, waardoor de kinderen hier (naast de vaste instructiemomenten in de rekenles) extra mee oefenen. Dit houdt in dat zij dagelijks een oefening van de automatiseerkaart maken of oefenen op de computer. Door middel van tempotoetsen wordt gekeken of de kinderen vooruitgaan met het rekenen. U kunt dit ook thuis oefenen met uw kind.

2.1.18 Dyscalculie

Vermoedens van ernstige rekenproblemen of dyscalculie worden aangegeven tijdens de kind-unit-besprekingen en/of de ouders geven dit zelf aan. Net zoals bij dyslexie kunnen er ook op rekengebied langdurige en hardnekkige problemen zijn en niet of nauwelijks vooruitgang te zien zijn bij een kind.

Momenteel is er wél een landelijk protocol opgesteld wat betreft dyscalculie en kan er ook een dyscalculie-verklaring afgegeven worden, maar hier staat nog geen vergoede zorgmogelijkheid tegenover zoals dat wel bij een dyslexie-verklaring is. Tevens is een gerichte aanpak van dyscalculie nog niet vastgesteld

Kinderen waar (een vermoeden van) dyscalculie speelt, krijgen binnen de unit extra en verlengde instructie van mentoren en de unitregisseur. De ouders worden hierbij ingeschakeld om thuis ook te oefenen met het kind. De school zal de ontwikkelingen op dit gebied nauwgezet blijven volgen.

2.1.19 Hoogbegaafdheid/Unit wit

Het Talent heeft een unit ingericht voor hoogbegaafde kinderen. De groep in Lent is de eerste in Nijmegen en omstreken en voorziet in een behoefte voor hoogbegaafde kinderen die vastlopen of juist nog niet zijn vastgelopen in het reguliere basisonderwijs. Het idee dat hoogbegaafde kinderen "er wel vanzelf uit komen" is verleden tijd. Ook deze kinderen hebben hulp nodig om zich volledig te ontwikkelen. Motivatie- en automatiseringsproblemen komen het meeste voor. Het niet weten hoe je het beste kunt "leren". 'Hoe plan je?' en 'Hoe zet je wat er in je hoofd zit op papier?' zijn vragen die veel hoogbegaafde kinderen lastig vinden. Binnen unit wit is daar veel aandacht voor, ook het omgaan met je hoogbegaafdheid is een onderdeel dat belangrijk is, tenslotte ga je straks de maatschappij in!

Op Het Talent maakt het onderwijs binnen unit wit onderdeel uit van de school en sluit dus aan bij de visie en de werkwijze van Het Talent. Voor meer informatie zie de website van de school.

2.1.20 Sociale vaardigheidstraining (sova-training)

Deze vorm van begeleiding is bestemd voor kinderen die onzeker zijn of extra gedragsopties kunnen gebruiken in hun contact met andere kinderen. Bij deze kinderen gaat de ontwikkeling van hun sociale vaardigheden niet vanzelf. De sova-training helpt hen weer op de goede weg. Het geeft ze een rugzakje mee, met persoonlijke coping-strategieën om beter met moeilijke sociale situaties om te gaan. Het kind leert op deze manier wat wel en niet werkt. In een veilige en gezellige omgeving leert het kind elementaire sociale vaardigheden in gestructureerde bijeenkomsten. De kinderen leren dit in een groep met twee gespecialiseerde begeleiders, maar ook van elkaar. Door oefenopdrachten mee te geven voor thuis en in de groep wordt gezorgd voor implementatie en borging. Wanneer tijdens de kind-unit-besprekingen naar voren is gekomen dat een kind in aanmerking komt voor de sova-training, wordt dit met de ouders besproken in de oudergesprekken. Als de ouders akkoord gaan, wordt het kind op de wachtlijst geplaatst. Zodra er een nieuwe groep start, volgt er een intakegesprek met het kind en wordt er verdere informatie bij de ouders en mentor ingewonnen.

2.1.21 Pestprotocol

De aanbevelingen vanuit het Nationaal Onderwijsprotocol tegen pesten zijn opgenomen en uitgewerkt in het pestprotocol. Voor alle betrokken partijen is pesten een probleem. Het Talent vindt het belangrijk dat iedereen zich veilig voelt en daarom accepteert het team niet dat er op de school gepest wordt. Het Talent beschikt over een preventieve (voorkomende) aanpak en over een curatieve (behandelende) aanpak waarin maatregelen genomen worden tegen het pesten. Pesten is iets dat met de tijd meegaat; er wordt ook meer digitaal gepest. Hieronder wordt verstaan pesten via mail, What's App of andere digitale kanalen zoals Facebook. Digitaal pesten speelt zich bijna altijd in de thuissituatie af. Wanneer een kind gepest wordt, signaleren ouders/mentoren dit. Vervolgens ondernemen zij actie waar er aandacht is voor het gepeste kind, de pester(s) en de groep eromheen. Wanneer de ouders na gesprekken met de mentor het gevoel heeft dat de school niet voldoende actie onderneemt om het pestprobleem aan te pakken, dan kunnen zij zich wenden tot de directie van Het Talent.

2.1.22 Leren plannen dag- en weektaak

In spil 9-12 wordt bij de kinderen gebruik gemaakt van een planbord: er is sprake van een dagtaak. Hierop kunnen zij aan de hand van pictogrammen zien wat zij moeten doen die dag en krijgen hier instructie over. Ook plannen zij hun keuzewerkjes hierop. Bij de kinderen van spil 13 en 14 wordt er ook gebruik gemaakt van een dagtaak, maar dan aan de hand van pictogrammen en een noemer, bijvoorbeeld rekenen. Als zij een taak van die dag afhebben, kleuren zij dit af met de kleur die aan die dag verbonden is. Vanaf spil 15 wordt er gebruik gemaakt van een weektaak. De kinderen moeten dan per week ongeveer 20 taken maken en kunnen zelf (leren) indelen wanneer zij wat maken. Er wordt wel uitgelegd dat dit kan lukken bijvoorbeeld door er elke dag vier te doen. Als een kind dit onvoldoende zelf kan, krijgen zij hier hulp bij. Deze hulp varieert van het kleuren van de taken per dag of het ordenen hiervan met behulp van tabbladen per dag, tot het krijgen van een dagtaak zoals spil 13 en 14 deze kennen. Totdat zij er klaar voor zijn om met een weektaak aan de slag te gaan. Mocht dit tot en met het einde van de basisschoolperiode zo blijven, dan wordt dit aangegeven bij de overgang naar het voortgezet onderwijs. Het werken met een weektaak wordt echter zoveel mogelijk gestimuleerd, omdat het kunnen plannen van taken en huiswerk op het voortgezet onderwijs een belangrijke vaardigheid is die kinderen kan helpen bij het voltooien van hun middelbare school.

2.1.23 Sociaal-emotionele problemen

Als er sociaal-emotionele problemen worden gesignaleerd bij een kind, wordt dit besproken in de kind-unit-bespreking. Er wordt dan eventueel contact opgenomen met de schoolpedagoog of het Sociale Wijkteam (SWT).

2.1.24 Gedragsproblemen

Als er bij een kind sprake is van een opvallend gedragsprobleem wordt dit besproken in de kind-unit-bespreking, waar de schoolpedagoog/gedragsdeskundige en/of de jeugdhulpverlener en/of de onderwijsondersteuner van het samenwerkingsverband bij aansluit(en). Voorkomende problemen kunnen zijn: voortdurend pijn doen van andere kinderen, luidruchtig gedrag waar anderen last van hebben, negatieve aandacht blijven vragen. Als er een gesprek met de ouders gevoerd gaat worden, is hier altijd iemand bij: vaak is dit de directie, de schoolpedagoog/gedragsdeskundige of de unitregisseur. Indien nodig worden er externen ingeschakeld.

2.1.25 Extern onderzoek

Als er na intern onderzoek geen effect is opgetreden, wordt er hulp van buitenaf ingeschakeld. School zoekt daarvoor in overleg met ouders naar de juiste persoon of externe instantie. Ook kan het kind worden ingebracht bij multidisciplinair overleg (MDO) om tot een juist advies of aanpak te komen.

Veelal zal een externe rechtstreeks worden benaderd om een MDO tot een minimum te beperken. Zo voorkom je onnodig lang wachten. Het kind wordt vanaf dat moment wel een 'zorgkind' genoemd.

Na en vanuit extern onderzoek/observatie gaan ouders, school en externen rond de tafel om op basis van het onderzoeksverslag tot een plan van aanpak te komen dat haalbaar is voor alle partijen.

Op het moment dat dit niet het gewenste effect heeft, of als wederzijdse verwachtingen niet meer met elkaar overeenstemmen, zal er in overleg met ouders bekeken worden of het kind nog wel binnen Het Talent op zijn plaats is. Een verwijzing naar een andere reguliere school, SBO of SO behoort dan tot de mogelijkheden.

2.1.26 Remedial Teaching – externe hulp

Remedial teaching is op Het Talent geïntegreerd in het onderwijs. Deze bestaat uit extra en verlengde instructies en passend aanbod. Dit wordt gerealiseerd door het inzetten van iedere werknemer aan Het Talent. De unitregisseur is een gedeelte van de week vrij geroosterd van groepstaken. In deze tijd neemt zij ook groepjes kinderen apart voor extra instructie of extra ondersteuning. Een vorm van remedial teacher. Vanuit de kind-unit-bespreking of overleg met de schoolpedagoog/gedragsdeskundige en/of jeugdhulpverlener en/of de onderwijsondersteuner van het samenwerkingsverband kan geadviseerd worden een externe zorgaanbieder te benaderen voor een kind.

Het Talent streeft er echter naar om met de buitenschoolse instellingen, die nodig zijn voor een kind, goede samenwerkingsafspraken te maken en heeft hiervoor een samenwerkingsprotocol opgesteld. In dit protocol is o.a. omschreven dat de externe zorgaanbieder een onderzoeksverslag altijd op school zal toelichten in aanwezigheid van de ouders. Het Talent wil op deze manier de drempel verlagen voor deze kinderen om hulp te krijgen. Met buitenschoolse instellingen wordt er gedacht aan logopedie, orthopedagogen c.q. psychologenpraktijken, cesartherapie, speltherapie, jeugdhulpverlening, de GGD, externe RT en AB (ambulante begeleiding) m.b.t. speciaal basisonderwijs en speciaal onderwijs.

2.1.27 Keuze Voortgezet Onderwijs (VO)

De school begeleidt kinderen in hun keuze voor scholen voor Voortgezet Onderwijs.

Het Talent draagt er zorg voor dat ouders tijdig een advies hebben qua schoolniveau. Binnen Nijmegen is er de afspraak tussen V.O. en P.O. (Primair Onderwijs) dat alle kinderen op basis van het advies van de school worden geplaatst op het niveau dat het P.O. aangeeft. Het advies van een basisschool is een betere voorspeller dan een eindtoets. Toch wil de onderwijsinspectie dat er landelijk, gevalideerde gegevens worden aangeleverd. Het talent levert de resultaten van de eindtoets, overeenkomstig de afspraak met de onderwijsinspectie, samen met de gegevens van de toets Cito spil 24 begrijpend lezen en rekenen.

De ouders krijgen de rapportages en het advies van de school mee naar huis. In de loop van het schooljaar voeren we met de ouders en de kinderen voortgezet onderwijs gesprekken. Het schoolkeuze advies is gebaseerd op:

- resultaten van de evaluaties;
- betrokkenheid, inzet en motivatie bij de diverse vakgebieden en het welbevinden van het kind;
- overige kind-kenmerken
- relevante informatie m.b.t. ouders, gezinssituatie en kind.

De school verzorgt een overdracht (onderwijskundig rapport) naar de V.O. school. Dit rapport wordt jaarlijks aangepast en bijgesteld op basis van bevindingen van docenten uit het VO en leerkrachten/mentoren uit PO.

Het Talent stelt zich op de hoogte van de vorderingen en de ontwikkelingen van de kinderen in het V.O. gedurende het eerst, tweede en derde jaar. Jaarlijks is er contact met een docent van de V.O. school. De verstrekte gegevens en uitkomst van de vorderingen gebruikt de school als zelfevaluatie.

2.2 Breedtebegeleiding

Breedtebegeleiding is de begeleiding om de school heen. Hierbij roept de school hulp van buitenaf in, maar de verantwoordelijkheid voor het onderwijs, de begeleiding en ontwikkeling van de kinderen blijft bij de school. Hieronder staan de partijen met wie Het Talent op dit moment samen werkt volgens het samenwerkingsprotocol. Het Talent staat echter ook open voor samenwerking met partijen die (nog) niet in dit protocol vermeld staan. Het Talent adviseert ouders in een keuze voor een externe partij op basis van afspraken en eerdere ervaringen met deze partijen, uitgaande van het betreffende kind.

2.2.1 Schoolarts

Wanneer kinderen naar school gaan, neemt de schoolarts vanaf dat moment de zorg over van het consultatiebureau. Het schoolgezondheidsteam nodigt het kind, in het jaar dat het kind vijf jaar wordt (spil 11/12), uit voor een preventief lichamelijk onderzoek door de schoolarts en/of doktersassistente. Daarnaast vindt er een gesprek plaats over de algemene ontwikkeling. Een soortgelijk onderzoek vindt ook plaats wanneer de kinderen ongeveer 10 jaar zijn (spil 21/22). Tijdens dit onderzoek kijkt de schoolverpleegkundige samen met de ouders naar de ontwikkeling van het kind. Hierbij wordt het kind ook gemeten en gewogen, er wordt gekeken naar de houding en op verzoek kan het horen en het zien worden getest. De schoolarts onderzoekt de kinderen in de ruimte van de GGD in het voorzieningshart waar de school ook in gesitueerd is.

2.2.2 Logopedie

De kinderen op Het Talent worden vanaf 5 jaar onderzocht op spraak-taalontwikkeling, stem, mondgewoonten en gehoor door een logopediste. De resultaten van het onderzoek krijgen de ouders en wanneer het nodig is worden de ouders uitgenodigd door de logopediste voor een gesprek op school of voor een uitgebreider onderzoek op de GGD. Deze screening wordt één keer per jaar uitgevoerd: er komt dan een logopediste naar Het Talent. Zij onderzoekt dan alle kinderen uit een bepaald geboortejaar. Een andere mogelijkheid is dat de mentor iets signaleert waardoor hij/zij de ouders adviseert om het kind aan te melden voor een spraak-taalonderzoek bij bijvoorbeeld logopediepraktijk Bemmél-Lent. Het Talent kiest voor deze praktijk door eerdere ervaringen en goede samenwerking. Dit is een laagdrempelig onderzoek om te kijken of er wel of geen reden is voor ongerustheid.

2.2.3 Fysiotherapie

Het Talent werkt o.a. samen met kinderfysiotheapeute Baukje Oostdam, vanwege eerdere ervaringen. Zij is gehuisvest binnen De Ster. De kinderfysiotherapeut helpt bij de begeleiding van kinderen met motorische problemen. De kinderfysiotherapeut kan ook helpen bij het vormen van een beeld van een kind, bij een vraag over het motorisch functioneren. Kinderen die hier

hinder van ondervinden bij hun dagelijkse handelingen kunnen veel baat hebben bij fysiotherapie.

Door te oefenen en meer inzicht te krijgen in hun lichaam en manier van bewegen is het kind beter in staat om motorische oplossingen te vinden. De kinderfysiotherapeute kan bepalen op welk niveau het kind qua motorische ontwikkeling is en de oorzaak achter de motorische problemen onderzoeken. Vervolgens kan zij een handelingsplan opstellen dat wordt besproken met de ouders en de mentor. Als tijdens de kind-unit-besprekingen blijkt dat de ouders of de mentor motorische problemen signaleert bij het kind, kunnen de ouders geadviseerd worden naar een fysiotherapeut te gaan.

2.2.4 Ergotherapie

Een ergotherapeutische behandeling is bestemd voor kinderen die motorische problemen hebben in hun dagelijkse activiteiten en is erop gericht om de motorische en zintuiglijke ontwikkeling van het kind te stimuleren. Hierbij maakt de ergotherapeut gebruik van spel- en ontwikkelingsmaterialen. De ergotherapeut geeft ook advies over: de aanschaf van hulpmiddelen (zoals stoel, speciale pen of schaar) en schoolse vaardigheden, schrijven (o.a. houding en pengreep), omgang met zintuiglijke prikkels, spelontwikkeling, speelhouding en speelgoed. De ergotherapeut neemt vervolgens met de ouders en de andere betrokkenen (meestal de mentor) het resultaat en opgestelde behandeldoelen door.

2.2.5 Sociaal wijkteam

Nijmeegse Instelling voor Maatschappelijk werk (NIM), Jeugdhulpverlening, Wijkagent en GGD, maken onderdeel uit van het Sociaal wijkteam.

Het Sociaal wijkteam en de STIP is een laagdrempelige mogelijkheid om kleine en grote vragen te stellen over de opvoeding. Zoals een kind dat niet wil slapen, luisteren of eten, ruzie tussen broertjes en zusjes, omgaan met een scheiding, huiswerk, (zak)geld, lastige pubers of ouders die in de knel zitten met de combinatie werk en opvoeding. Maar ook gezinnen met grotere (of meerdere) problemen waar zij zelf niet meer uitkomen, kunnen zich melden bij het Sociaal wijkteam voor advies en praktische hulp. En natuurlijk zorgt het SWT ervoor dat je - als dit nodig is - snel geschikte hulp krijgt van de juiste organisaties.

Voor wie is het SWT?

In het SWT kunnen alle personen die in de wijk wonen (ouders, opvoeders, kinderen en jongeren) terecht. Zij kunnen dichtbij terecht met vragen of problemen op het gebied welzijn, zorg, werk & inkomen, wonen en gezinsrelaties. Daarnaast is het SWT er voor vragen van personen die beroepsmatig met gezinnen en/of kinderen werken (professioneel of als vrijwilliger).

2.2.6 Jeugdhulpverlening

Sinds 2013 werken wij structureel samen met jeugdhulpverlening op de werkvloer. Wij voegen op dit moment voor 24 uur per week een inclusiepedagoog toe aan onze teams van onderwijs en opvang. De inclusiepedagoog is aanwezig op de groepen en werkt samen met mentoren, pedagogisch medewerkers, ouders en unitregisseurs samen aan de ontwikkeling van kinderen op sociaal emotioneel gebied in de leeftijd van 0-7 jaar. Deze aanpak is gericht op preventie. Het actief voorkomen van latere problematiek op het gebied van de sociaal emotionele ontwikkeling. De inclusiepedagoog ondersteunt tevens ouders met opvoedvragen.

Sinds 2018 heeft er pilot gedraaid met de Family Check Up. De inclusiepedagoog gaat dan met ouders in gesprek over de punten waar zij tegenaan lopen in de opvoeding van de kinderen. Ze bekijkt samen met ouders waar de ontwikkelpunten liggen, maar vooral ook vanuit welke kwaliteiten zij de kinderen kunnen opvoeden. Tevens draaien we sinds 2019 een familiegroep. Gedurende 12 bijeenkomsten in zes weken hebben de kinderen en hun ouders op school o.l.v. de inclusiepedagoog en een unitregisseur gewerkt aan de hulpvraag die zij als gezin hadden t.a.v. hun kind. Binnen de school zien wij duidelijk positieve veranderingen bij het kind.

2.2.7 Multidisciplinair overleg (MDO)

In een MDO worden kinderen besproken met vragen en zorgen m.b.t. hun ontwikkeling. Deze vragen en/of zorgen kunnen op verschillende gebieden voorkomen: de cognitieve ontwikkeling, de sociaal-emotionele ontwikkeling en/of zorgen m.b.t. de thuissituatie. In een MDO wordt met ouder(s) en/of verzorger(s) multidisciplinair gekeken naar de hulpvraag.

De deelnemers van dit team denken vanuit hun expertise mee over een mogelijke aanpak of oplossing. Functies van een MDO zijn onder andere: zorgen over kinderen in kaart brengen, een aanpak formuleren voor ondersteuning of hulpverlening, het ondersteunen van de kindbegeleiding in de school en indien nodig meenemen of verwijzen naar externe organisaties. Het kind kan naar aanleiding van de kind-unit-besprekingen aangemeld worden via de unitregisseur, in overleg met de ouders, de directeur en de schoolpedagoog/gedragsdeskundige.

2.2.8 Kind in Beeld: expertisecentrum voor zorg en onderwijs

Kind in Beeld is een expertise- en adviescentrum voor zorg, onderwijs en begeleiding. Het is een samenwerking tussen de St. Maartensschool, de St. Maartenskliniek en het REC-Rivierenland (ambulante dienst). Zij richten zich op kinderen in de basisschoolleeftijd (4-12 jaar) die beperkt worden in hun ontwikkeling op het gebied van school- en/of bewegingsvaardigheden, waardoor zij problemen ondervinden in de participatie op school, thuis of in de vrijetijdsbesteding. Wanneer ouders of school zich zorgen maken over de ontwikkeling van het kind, kan het team van Kind in Beeld de oplossing bieden. Een team van professionals brengen in een periode van drie weken het kind in beeld. Zowel de sterke als de zwakke punten van het kind op de verschillende ontwikkelingsdomeinen (motoriek, cognitie en gedrag) worden hierin meegenomen. De hulpvragen van de ouders en van school zijn het centrale uitgangspunt van dit traject. Door middel van deze hulpvragen brengt Kind in Beeld de ontwikkeling van het kind zo goed mogelijk in kaart en de adviezen worden hierop afgestemd. Kind in Beeld wordt vooral ingezet op het gebied van screening en advies en niet zozeer op de behandeling. De behandeling organiseren zij zoveel mogelijk in de directe omgeving van het kind. Als tijdens de kind-unit-besprekingen en het oudergesprek blijken dat de mentor of de ouders zorgen signaleren op dit gebied kunnen de ouders geadviseerd worden naar de huisarts te gaan. Om het team 'Kind in Beeld' in te kunnen schakelen is een verwijzing nodig door de huisarts of specialist.

2.2.9 GGZ: Geestelijke Gezondheids Zorg

In uitzonderlijke gevallen maakt Het Talent gebruik van het aanbod van de Pro Persona. Pro Persona biedt onder andere hulp gedragsgerelateerde problemen, eventueel met een medische oorzaak, als de hulp vanuit school niet meer toereikend is. Voor deze hulp is een verwijzing van de huisarts nodig.

2.2.10 Bureau Jeugdzorg/SWT/Veilig Huis

Bureau Jeugdzorg Gelderland is de toegangspoort tot alle jeugdzorg in de provincie Gelderland. Zij zijn inmiddels in het kader van de transitie Jeugdzorg als organisatie opgenomen door de Gemeente Nijmegen.

Naast de vrijwillige hulpverlening die nu onder de SWT valt, is er tevens hulp voor jeugdigen die beschermd moeten worden, omdat zij niet op een veilige manier kunnen opgroeien.

Naast crisisinterventie in de vorm van spoedeisende zorg is er tevens jeugdbescherming, jeugdreclassering, en het Advies Meldpunt Kindermishandeling (tegenwoordig Veilig Thuis) en de kindertelefoon.

2.2.11 Kopklas

De kopklas is een schakeljaar voor kinderen met extra (taal)onderwijs. Dit houdt in dat kinderen met een gemiddelde of bovengemiddelde intelligentie, die na acht jaar basisonderwijs nog een extra jaar intensief (taal)onderwijs kunnen gebruiken, in kunnen stromen in het voortgezet

onderwijs op een niveau dat past bij hun aanleg. Deze kopklas voor deze regio bevindt zich op het Olympus college in Arnhem, 'Jan Ligthart'.

2.2.12 School's cool

Deze vorm van begeleiding is bedoeld voor kinderen die van huis uit niet de steun kunnen krijgen die nodig is bij de overgang van de beschermde basisschool naar het voortgezet onderwijs. School's cool geeft een kind in de laatste maanden van spil 24 en gedurende de brugklas een eigen mentor. Deze vrijwilliger komt bij het kind thuis en helpt hem/haar bij het huiswerk en andere schoolzaken. Ook helpt de mentor de ouders en kind zo nodig bij het vinden van een vrijetijdsbesteding. Het kind kan naar aanleiding van de kind-unit-besprekingen of op verzoek van ouders aangemeld worden via de unitregisseur.

2.3 Dieptebegeleiding

Dieptezorg is zorg in en door gespecialiseerde voorzieningen in het samenwerkingsverband van de school of in de regio. De verantwoordelijkheid voor de kinderen wordt overgedragen naar een andere voorziening. Hierbij kunt u denken aan het Speciaal Basisonderwijs (SBO) of Speciaal Onderwijs (SO).

2.3.1 Ondersteuningsplatform/Stromenland

Met ingang van 1 augustus 2014 is de Wet Passend onderwijs ingevoerd. Passend onderwijs organiseert onderwijs voor alle kinderen en jongeren tot 23 jaar.

Passend onderwijs betekent niet alleen een passende onderwijsplek voor ieder kind, maar betekent ook het onderwijs passend maken voor het kind. Kinderen hebben ondersteuning nodig hebben bij het opgroeien en bij hun ontwikkeling. De een meer dan de ander. Het ondersteuningsplatform is verantwoordelijk voor het bieden van de juiste ondersteuning passend bij de behoefte van een kind.

In Stromenland zijn ondersteuningsplatforms de belangrijkste schakel binnen passend onderwijs. Ondersteuningsplatforms zijn een organisatievorm, waarbinnen samenwerkende schoolbesturen hun lichte interventies, extra ondersteuning en speciaal basisonderwijs en speciaal onderwijs plaatsingen regelen. Ondersteuningsplatforms zijn regionaal dekkend en bestaan in principe uit meerdere samenwerkende schoolbesturen. Op 1 augustus 2014 zijn als startsituatie zes ondersteunings-platforms binnen Stromenland vastgesteld voortbouwend op de zes oorspronkelijke samenwerkingsverbanden Weer Samen Naar School. De expertise vanuit de huidige Regionale Expertise Centra (cluster 3 en 4) is verbonden aan elk platform. Bij de invulling en organisatie van de werkzaamheden moeten de platforms in toenemende mate rekening houden en aansluiting zoeken bij de infrastructuur die in de regio ontstaat door de transitie jeugdzorg.

In de nieuwe situatie van passend onderwijs is veel veranderd rondom de indicatiestellingen voor zowel het speciaal basisonderwijs als het speciaal onderwijs (zware arrangementen). De leerlinggebonden financiering (het rugzakje) is verdwenen, de Regionale Expertise Centra zijn opgeheven en de indicatiestelling door de Permanente Commissie Leerlingbegeleiding en de Commissie van Indicatiestelling is gestopt. Het samenwerkingsverband zelf bepaalt of een leerling in aanmerking komt voor extra ondersteuning en organiseert deze indicatie voor het afgeven van toelaatbaarheids-verklaringen. Er zijn volgens de wet vier verschillende toelaatbaarheidsverklaringen:

- a. speciaal basisonderwijs;
- b. speciaal onderwijs: bekostigingscategorie 1 (niet vallend in categorie 2 of 3);
- c. speciaal onderwijs: bekostigingscategorie 2 (lichamelijk gehandicapten);
- d. speciaal onderwijs: bekostigingscategorie 3 (meervoudig gehandicapten).

Binnen elk ondersteuningsplatform functioneert een Commissie Toelaatbaarheid die al deze vier verschillende toelaatbaarheidsverklaringen afgeeft. Deze afgifte is integraal onderdeel van de taak van ondersteuningsplatform.

Bij de inhoudelijke voorbereiding van de aanvraag van een toelaatbaarheidsverklaring binnen

het platform zijn experts met een brede blik en de specialisten vanuit de deskundigenpool betrokken. Zij hebben een adviserende rol. Daarnaast is ook de kartrekker van het ondersteuningsplatform betrokken bij de voorbereiding en afgifte van een toelaatbaarheidsverklaring.

Stromenland monitort slechts het aantal toelaatbaarheidsverklaringen van het speciaal (basis)onderwijs.

Bijlage 1: Onze visie op begeleiding

Uitgangspunten

In 2004 is op onze school Het Talent een proces gestart om de begeleiding van kinderen vast te leggen, zoals deze dagelijks vorm wordt gegeven. Deze borging liep parallel met de gemeentelijk discussie rondom het thema: "Regie van de Begeleiding". Het proces is nog niet voltooid, maar de school werkt consequent aan het realiseren van onderstaande uitgangspunten. Wij formuleren vanuit deze context vijf richtlijnen, die samen de pedagogisch didactische kernstructuur van de school weergeven:

1. Een sociaal-pedagogische richtlijn: kinderen moeten zo zelfstandig mogelijk kunnen spelen en werken.
2. Een leerpsychologische richtlijn: om de ontwikkeling van kinderen continu te stimuleren, is het noodzakelijk de beginkenmerken van het kind zo goed mogelijk in kaart te brengen.
3. Een curriculaire richtlijn: er is een onderscheid tussen didactisch gestructureerde activiteiten en vrije activiteiten.
4. Een monitor-richtlijn: er is steeds vast te stellen op welk niveau het kind zich bevindt en welke vorderingen hij maakt.
5. Een evaluatieve richtlijn: er is sprake van een voortdurende analyse en evaluatie van de leervorderingen in relatie tot het specifieke onderwijsaanbod.

Samen vormen deze richtlijnen een basis voor de definitie van 'goed onderwijs' en 'goede begeleiding'. Hieronder verstaan we het geordende geheel (te weten: inrichting onderwijs, inzet personeel en middelen zowel in- als extern; het om sociaal-pedagogische redenen samenwerken van instellingen die zich bezig houden met de ontwikkeling van kinderen) om:

- op basis van beginkenmerken van kinderen (ontwikkelingsniveau, behoeftes en vragen) de beginsituatie vast te stellen;
- een passend aanbod te creëren in 'vrij spel' / keuzeactiviteiten en in gestructureerde speel- / leerstoflijnen;
- het monitoren van vorderingen op individuele en sociale lijnen;
- het systematisch evalueren van de effecten en het eventueel bijstellen van het (onderwijs) aanbod.

Onze visie op begeleiding

In de begeleiding onderscheiden we twee richtingen.

- De een is naar het kind toe: de kennis van en de communicatie rond en met het kind → **Kindgerichte omgang**
- De ander is van het kind af; het professioneel en verantwoord gaandeweg loslaten → **Ontwikkelingsgerichte omgang**, een communicatie over en weer gericht op talenten.

1.1 Kindgerichte omgang

Doel 1: het kind is gekend, herkend en erkend. Het kind wordt eigen gemaakt en opgenomen in het grotere geheel van de school. Het Talent neemt het kind op in de school.

Doel 2: is de relatie met het kind, zodat van daaruit nieuwe dingen kunnen worden ondernomen en de ontwikkeling tot stand komt. Het aanbod zal passend zijn. Er wordt bewust aangesloten op de situatie van het kind.

Op het Talent beschouwen en benaderen wij de kinderen als talentvol individu. Wij houden ons bezig met wie dit kind is en ook wat voor soort kind het is en wat de eigenaardigheden van het kind zijn en waarom het doet zoals het doet. Dat is allemaal om de vraag te ontdekken die het kind ons feitelijk stelt. Wij nodigen elkaar uit een natuurlijke drempel over te stappen, zich kenbaar te maken en zich ook te laten kennen. Er is sprake van dialoog.
Bron: uitspraken van mentoren

De mentor moet mijn karakter kennen en begrijpen, want dan weet ze wat ik echt wil, hoe ik ben en wat ik kan leren. De mentor moet weten wat je kan leren (wat je al kan) en of je het snel kan. De mentor moet mij kennen zoals ik ben.

Er mag niet veel ruzie zijn.

Bron: Uitspraken van kinderen

1.1.1 Toelichting op kindgerichte omgang vanuit het kind gezien

De uniciteit (eigenheid) van het kind wordt ervaren als een kans; op Het Talent wordt het kind daarom actief geaccepteerd. Bij de actieve acceptatie geldt ook dat met het kind een uitwisseling in woord en gebaar tot stand komt. Daarom krijgt het kind ruimte zich te tonen en te ontwikkelen en wordt het niet ingeperkt, genegeerd of verwaarloosd, maar juist gestimuleerd en met gastvrijheid (eigenlijk dus: kindvrijheid) ontvangen. Achterliggende grondhouding bij de actieve acceptatie is de volmondige erkenning van ongelijkheden in de school.

1.1.2 Toelichting op kindgerichte omgang vanuit de maatschappij gezien

De maatschappelijke trends vormen de omgeving waarin kinderen opgroeien. Deze trends stellen daarmee eisen aan wat en hoe kinderen zich moeten ontwikkelen. De maatschappij en het directe milieu zijn echter niet de enige factoren die de ontwikkeling bepalen. Het is namelijk de eigenheid van het kind dat in de eerste plaats bepalend is voor de ontwikkeling van het kind.

1.1.3 Wat doen we

De vraag van het kind is vertrekpunt (wat we kunnen verstaan als de combinatie van behoeftes, niveau en wensen). De vraag bepaalt de verdere omgang met het kind en de organisatie rond het kind. Deze vraag bepaalt het aanbod en niet andersom. Aangezien de vraag individueel is, zal het aanbod individueel afgestemd zijn. Het leren kennen van een kind is daarom uitgangspunt vanaf het eerste contact tussen school en kind. Het eerste contact tussen school en kind wordt georganiseerd om het kind juist beter te kennen en kennis van het kind te verzamelen. Dit zal leiden tot de formulering en organisatie van een passend aanbod.

1.2 Ontwikkelingsgerichte omgang

Doel 3: talent krijgt de ruimte: het leren en de ontwikkeling op eigen kracht is mogelijk en wordt in stand gehouden. Het kind is eigenaar van zichzelf.

1.2.1 Toelichting

Het is dus zaak dat kinderen voelen dat ze gewaardeerd en gezien worden: hun competenties worden herkend en erkend. Competentie is alleen mogelijk wanneer er een positieve relatie met het kind tot stand is gebracht. De primaire relatie daarbij is de relatie die het kind zelf actief, spontaan en vrijwillig aangaat. In feite is dit de eerste competentie van het kind. Het is de voorwaarde voor de ontwikkeling van alle andere competenties. Heeft het kind moeite een relatie met anderen aan te gaan, dan is de ontwikkeling daarvan een eerste vereiste.

1.2.2 Wat doen we

In de omgang met kinderen is het van belang dat mentoren kinderen loslaten. Dit vanuit een professionele dialoog.

'Loslaten' vanuit professionaliteit betekent onder meer: ruimte geven voor experiment, fouten maken, leren vanuit de eigen vraag of elkaars vragen, zelfgeorganiseerd leren, de eigen leeromgeving scheppen of opzoeken en leren zonder 'leiding'.

1.2.3 Wat willen we dat kinderen leren?

Bij dit middel zijn er ook weer twee richtingen aan te geven:

*Het is fijn als ik hulp krijg
maar als ik het zelf kan
hoeft het niet.*

*Het is fijn dat je zelf mag
kiezen: werkplek en werk.*

*Je hoeft niet op de klas te
wachten, maar je mag het
wel samen doen.*

Ik kies mijn eigen tempo.

*De mentor moet mijn
niveau weten.*

*Ik moet mij wel kunnen
concentreren.*

**Bron: Uitspraken van
kinderen**

- a. De naar buitengerichte actie – individueel en met anderen - binnen de ontwikkelingsgebieden;
- b. De naar binnengerichte reflectie op eigen handelen en de 'stof'.

Beide bewegingsrichtingen leiden gezamenlijk tot de ontwikkeling van competentie en autonomie (termen van Stevens).

De resultaten die de kinderen behalen en het niveau dat zij bereiken staan niet zozeer centraal (finish-denken). Het ontwikkelproces en het leerproces des te meer. Dit betekent dat het interpersoonlijke aspect (dat het leren en de ontwikkeling draagt) in eerste instantie belangrijker is dan de stof en de resultaten. De toetsing is in het bijzonder gericht op de evaluatie van het aanbod en niet op de beoordeling van het kind.

Ad. a: de naar buiten gerichte actie (de wereld kennen)

Doel 4: De voortgaande, brede ontwikkeling en de optimalisering van de ontwikkeling staan centraal bij de omgang en het leren. De brede ontwikkeling betekent dat alle ontwikkelingsgebieden worden aangesproken. Deze zijn:

- Aanvankelijk Rekenen
- Visueel-ruimtelijke ontwikkeling
- Taalontwikkeling
- Sociaal-communicatief
- Algemeen cognitief
- Motoriek
- Emotioneel-expressief

Speelleerstoflijnen

Deze ontwikkelingsgebieden zijn vastgelegd in speelleerstoflijnen met een onderscheid in een vrij en een gestructureerd verplicht deel. De didactische variatiebreedte van het gestructureerde deel is ten minste even breed als de variatie tussen de kinderen in de beginkenmerken en mogelijkheden. Binnen dit verplichte en vrije deel kan en mag een kind kiezen. We kennen eenvoudige, snelle en gemiddelde speelleerstoflijnen.

Ad. b: Naar binnen gerichte reflectie (jezelf leren kennen)

Doel 5: het kind heeft naar vermogen zicht en greep op diens eigen talenten en de brede ontwikkeling daarvan. Daarbij getuigt het kind in toenemende mate van een voortschrijdend inzicht in het wat die talenten zijn en het hoe en het wanneer van de ontwikkeling ervan. Het kind ontwikkelt zich vanuit het gevoel van competentie naar autonomie in het leren. Kinderen mogen zich afvragen waarom ze dingen doen en ook wel moeten doen. Vanuit eigen regie proberen kinderen grip te krijgen op zichzelf en de wereld. Het sociaalpedagogisch zelfstandig (samen) werken is het zelfstandiger (samen) kunnen spelen of (samen) werken in de didactische -en instructie vormgevingen.

Talenten van jezelf laat je groeien, talenten die niet zo sterk zijn moeten soms wel gestimuleerd worden. Leren is ook inoefenen, inoefenen met wisselgeld. Binnen dit spanningsveld zoeken we naar de juiste balans.

Je eigen talenten ontdekken erin groeien en inzetten voor jezelf en anderen.

Kinderen komen niet naar school om te ontdekken wat ze niet kunnen. Voor ons is dat evenmin interessant: juist wat ze nog meer zouden kunnen – hun talenten zijn voor ons van belang. Kinderen leren vanuit afspraken en contracten.

Bron: uitspraken van mentoren

De mentor moet goed kunnen uitleggen. Je komt ook naar school om iets te leren en dat de mentor helpt als het nodig is, anders niet.

Bron: uitspraken van kinderen

1.2.4 Hoe willen we dat kinderen leren?

Doel 6: het kind ontwikkelt zich op een zo

natuurlijk mogelijke wijze op basis van een passend aanbod in dialoog met de mentoren, andere kinderen, ouders en zichzelf. Het leert spelenderwijs, aan de hand van de praktijk, op basis van zelfreflectie en zelforganisatie en op basis van authentieke ervaringen van anderen.

1.2.5 Hoe doen we dat

We realiseren sociale, en pedagogische kenmerken en processen binnen de verschillende groepen (op het niveau van mentorgroep, subgroep op competentie, unit en school) Dit komt tot uiting in de sfeer van o.a. veiligheid, vertrouwen, openheid en eerlijkheid.

1.2.6 Hoe organiseren we dat

De pedagogisch-didactische ondersteuning geschiedt via verantwoorde bevordering van de ontwikkeling en het leren van het kind. De ontwikkeling wordt met de volgende middelen bevorderd:

- Sociaal-pedagogisch zelfstandiger werken;
- Beginkenmerken als basis van het aanbod;
- Aanbod in de vorm van "vrij spel" en in gestructureerde speelleerstoflijnen;
- Monitoren van vorderingen op individuele en sociale lijnen;
- Systematisch evaluatie van de effecten van het onderwijsaanbod (Een pedagogisch-didactische kernstructuur in de praktijk, Prof. Dr. T. Mooij, Nov. 2001).

Onderzoekers en onderwijskundigen worden bij de ontwikkeling betrokken. Deze voorzien de school van feedback maar monitoren de resultaten.

Doel 7: De omgeving (ouders, school en externen) is vanaf het begin op een actieve wijze betrokken bij de ontwikkeling van het kind. De school vervult hierbij een integrerende rol.

Doel 8: Het passende aanbod zelf is in feite de actieve acceptatie van het kind door zowel de omgeving als door het kind zelf.

Onderwijs en opvoeding is een gedeelde verantwoordelijk van ouders, school en externen. De school wil deze verantwoordelijkheid actief delen met de medeverantwoordelijken en zal hiertoe haar middelen, ervaring en capaciteiten inzetten. De school is in het bijzonder gericht op een optimale, brede ontplooiing en het leren van het kind.

Bron: uitspraken van mentoren